

การประยุกต์ใช้ผ้าทอจันเสนร่วมกับงานจักสานเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเชิงพาณิชย์ จังหวัดนครสวรรค์

Application of chan sen woven fabric on wicker for Community product development in Nakhonsawan province

รองศาสตราจารย์ ดร.ปานฉัตต์ อินทร์คง

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทรศัพท์ 2354410-090

Assoc.prof. Dr.Panchat Inkong

Faculty of Fine and applied Arts Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

090-2354410

Email : panchat_i@rmutt.ac.th Mobile phone : 090-2354410

บทคัดย่อ

การประยุกต์ใช้ผ้าทอจันเสนร่วมกับงานจักสานเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเชิงพาณิชย์จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1). ศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานที่เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันเสนให้มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค 2). เพื่อศึกษาตลาดลายผ้าทอจันเสนสำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วย และ 3). เพื่อสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยตลาดลายผ้าทอจันเสน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ จำนวน 5 คน คือ นักออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการจักสานใบกล้วย ประธานกลุ่มสตรีผ้าทอจันเสน พัฒนาชุมชนอำเภอบรรพตพิสัย และนักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มผู้

ปฏิบัติ จำนวน 4 คน คือ ช่างสานลายและพันเชือก ช่างถักเปีย ช่างเย็บกระเป๋ และ กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริโภคทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์จักสาน จำนวน 50 คน ผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วย จำนวน 8 ประเภท และผ้าทอจันทัน จำนวน 4 ลาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบคัดเลือกลาย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกต การสนทนากลุ่ม แบบร่างผลิตภัณฑ์จักสาน และ แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุป ตีความแบบพรรณนาจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ตารางวิเคราะห์ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานร่วมกับผ้าทอจันทัน

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานที่เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันทันให้มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคควรเป็นรูปแบบที่สามารถใช้สอยได้ทั่วไปและมีรูปแบบการสานลายแบบเรียบง่าย โดยผู้บริโภคเลือกอันดับ 1 คือลายพื้นฐานประเภทลายสอง อันดับ 2 คือ ลายขัดตะแคง จึงได้นำมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานร่วมกับผ้าทอจันทัน ส่วนการศึกษาลวดลายผ้าทอจันทันสำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยพบว่าลายปลาเสือตอได้รับความนิยมจากผู้บริโภคมากที่สุด รองลงมาคือลายจันทรวรรดิและลายผักกูด จึงนำมาสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานร่วมกับผ้าทอจันทันเพื่อให้ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบสวยงามเหมาะสมในการใช้สอยในชีวิตประจำวัน โดยผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สานใบกล้วยร่วมกับผ้าทอจันทัน ประเภทกระเป๋าสะพายด้วยค่าร้อยละ 99.60 กระเป๋าตังค์ ค่าร้อยละ 98.16 กล่องกระดาษทิชชู ค่าร้อยละ 98.12 สมุดบันทึก ค่าร้อยละ 97.80 กระเป๋าถือหิ้ว ค่าร้อยละ 97.52 หมวก ค่าร้อยละ 96.68 และ กรอบรูป ค่าร้อยละ 95.60 ผลิตภัณฑ์ทั้ง 7 ประเภท จึงมีความเหมาะสมทั้งในด้านความงาม การ

ผสมผสานวัสดุ และประโยชน์ใช้สอยร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและมีความเหมาะสมในการพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนเชิงพาณิชย์ของจังหวัดนครสวรรค์ต่อไป

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้, ผ้าทอจันทันร่วมกับงานจักสาน, ผลิตภัณฑ์จากใบกล้วย, การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเชิงพาณิชย์

Abstract

The applications of Chan-Sen Woven Fabric on Basketry for commercial purposes were set up to 1) examine suitable basketry products to be used with Chan-Sen woven fabric 2) examine suitable patterns of Chan-Sen woven fabrics to be used with banana leaf basketry, and 3) create a prototype of banana leaf basketry decorated with Chan-Sen fabric.

Participants in this research involved five experts, consisting of a product designer, President of Feminine Chan-Sen Weaving Club, the developer of Ban Pod Pisai County, and a cultural expert of Nakhon Sawan, four practitioners, comprising basketry and rope cutting workers, pattern and knitting workers, and bag-stitching workers, and fifty people who are interested basketry products.

The instruments used were a list of patterns of banana-leaf basketry, an interview, a questionnaire, an observation check-sheet, a group discussion, designs of banana leaf basketry

with Chan-Sen fabric on, and an evaluation form on consumers' satisfaction. The data were analysed both qualitatively and quantitatively so that a descriptive conclusion can be made from the observation, an interview, and a group discussion. Percentages and means score were used to identify the level of satisfaction on different designs of banana leaf basketry with Chan-Sen fabric on.

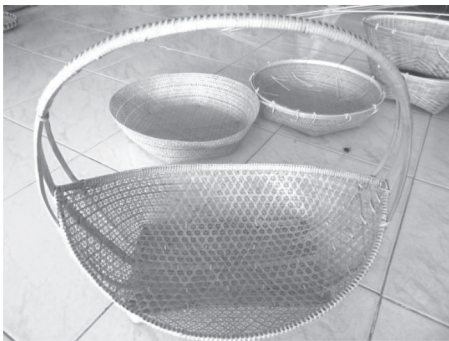
It was found that the suitable basketry that serves consumers' need should be practical in terms of its use. It should also appear simple. The top two most popular basketry patterns were the basic Lai Song and Lai Kad -Tae. The top three most popular Chan-sen woven fabrics were Siamese tigerfish, Chan-tawaravadee, and the Vegetable Ferns, respectively. Regarding consumers' satisfaction, it was revealed that the top seven most popular products were a shoulder bag, a tissue box, a handbag, a notebook a hat, a picture frame, and a wallet, respectively

It was concluded that all seven types of products are appropriate for business purpose production due to their beautiful designs, practical use, and materials.

Keyword : Application, Chan-sen woven fabric with basketry, Banana leaf products, Community commercial product development

บทนำ

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมการประกอบอาชีพ ด้านกสิกรรมและเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเมื่อประชากรมีเวลาว่างหลังจากทำงานแล้วมักสร้างอาชีพเสริมจากการจักสานต่างๆ เช่น การจักสานตะกร้า กระบุง อุปกรณ์จับปลา การทอเสื่อกก-หวาย และเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวันอื่นๆ ซึ่งเป็น ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เคยทำสืบทอดกันมาเพื่อเป็นรายได้เสริมจน เกิดเป็นวัฒนธรรมการประกอบอาชีพจักสานขึ้น โดยส่วนใหญ่มักใช้วัสดุจาก ไม้ไผ่ ซึ่งเป็นพืชหาง่ายในท้องถิ่น (ภาพที่ 1) ปัจจุบันมีการจักสานด้วยวัสดุ อื่นๆเพิ่มขึ้น ทั้งจากเลววัลย์ กก ปอ ป่าน เชือกกล้วย ฯลฯ โดยมีการพัฒนา รูปแบบจากผลิตภัณฑ์จักสานสำหรับใช้ในชีวิตประจำวันเป็นผลิตภัณฑ์ ประเภทใช้สอยเพื่อการตกแต่งและเป็นสินค้าที่ระลึกมากขึ้น ซึ่งพบได้จาก ผลิตภัณฑ์ประเภทหมวก ปิ่นปักผม กระเป๋า กล่องกระดาษทิชชู และของที่ ระลึกอื่นๆ (ภาพที่ 2) โดยผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นการต่อยอดภูมิปัญญา ท้องถิ่นจากวัตถุดิบที่มีภายในหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์

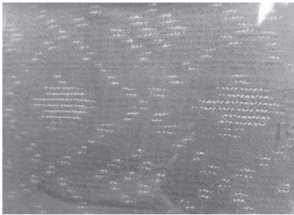

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์จักสานประเภทเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน
ผลิตภัณฑ์จักสานที่จัดเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ทำสืบทอดกันมาในอดีตของชาวจังหวัดนครสวรรค์ โดย ใช้วัสดุหาง่ายในท้องถิ่น ได้แก่ ไม้ไผ่ หวาย และกก

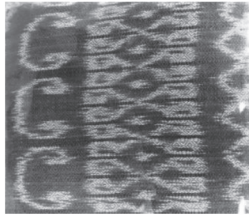

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์จักสานประเภทใช้สอยเพื่อการตกแต่งและเป็นสินค้าที่ระลึก
ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นจากการใช้วัสดุพืชพื้นบ้าน(กล้วย)ที่มีอยู่ในชุมชน

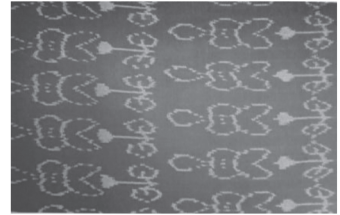
นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาด้านการทอผ้าก็กระตุกที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ผ้าทอจันเสน อำเภอดาคลี โดยพบว่ามีการกลุ่มชาวบ้านที่คำนึงถึงคุณค่าและความสำคัญของการทอผ้าด้วยมือซึ่งเป็นภูมิปัญญาล้ำค่าที่ควรอนุรักษ์ไว้สืบต่อไป จึงได้รวมกลุ่มกันทอผ้าขึ้นเพื่อจำหน่ายเสริมรายได้ในครอบครัว ภายใต้ชื่อ กลุ่มสตรีทอผ้าจันเสน ซึ่งมีร้านค้าชุมชนตั้งอยู่ในวัดจันเสน เป็นศูนย์กลางการจำหน่ายผ้าทอของชุมชนและด้วยศักยภาพของผ้าทอจันเสนที่มีความงาม มีความประณีต มีอัตลักษณ์ จากลวดลายต่างๆ เช่น ลายปลาเสียดอ (ภาพที่ 3) ลายผักกูด (ภาพที่ 4) ลายจันทวารวดี (ภาพที่ 5) ลายฉัตรจันเสน (ภาพที่ 6) ลายลูกแก้ว (ภาพที่ 7) และลายประดิษฐ์อื่นๆที่ใช้แนวคิดจากพิพิธภัณฑ จันเสน เป็นต้น (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 3 ลายปลาเสือตอ
ลายที่ได้รับความนิยมมาโดยตลอด

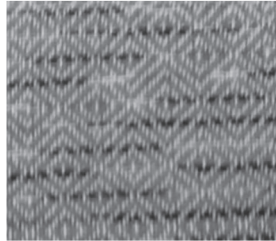
ภาพที่ 4 ลายผักกูด
ลายที่แสดงอัตลักษณ์ชุมชน
จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 5 ลายจันทรวารดิ

ภาพที่ 6 ลายฉัตรจันเสน

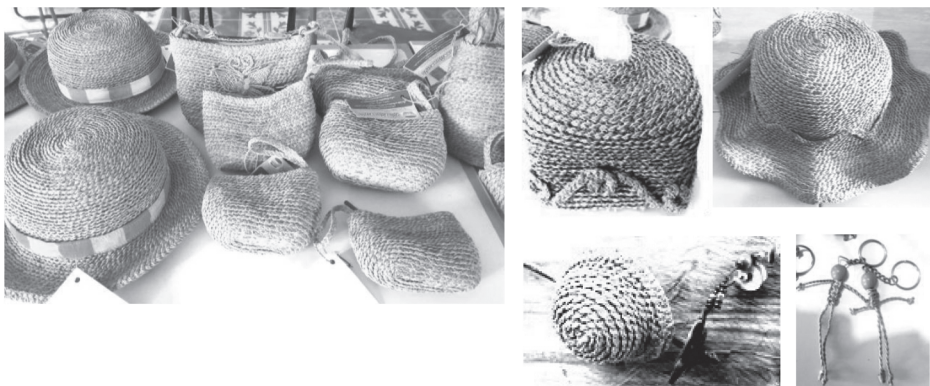
ภาพที่ 7 ลายลูกแก้ว

ภาพที่ 8 ลายพิพิธภัณฑ์จันเสน

ผ้าทอดังกล่าว ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เกิดเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชุมชน ที่สามารถนำมาสร้างคุณประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ดี จึงมีผู้รู้ที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านซึ่งมีทักษะความชำนาญสูงในการทอผ้าและการมัดลาย ได้ถ่ายทอดทักษะเหล่านั้นให้กับลูกหลานและเกิดการสืบทอดขึ้นในชุมชน ทำให้จังหวัดนครสวรรค์มีงานภูมิปัญญาที่โดดเด่นทั้งจากผ้าทอจันเสนและงานจักสานอื่นๆ เช่น จักสานไม้ไผ่ หวาย ผักตบชวา เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่มีคุณค่าที่ชุมชนสามารถสร้างให้เกิดเป็นมูลค่าเชิงเศรษฐกิจได้จากทุนทางวัฒนธรรมทั้งนั้น จึงมีการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนรู้จักการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาที่เป็นรากเหง้าของท้องถิ่นมา

ประยุกต์ใช้ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงเกิดผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีการนำวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิต โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วย ตาบอย่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์จักสานที่ผู้นำชุมชนได้นำองค์ความรู้จากแหล่งอื่นมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของ หมวก ปิ่นปักผม กระเป๋า กล่องกระดาษทิชชู และพวงกุญแจ จึงทำให้รูปแบบไม่แตกต่างจากที่อื่นๆ (ภาพที่ 9)

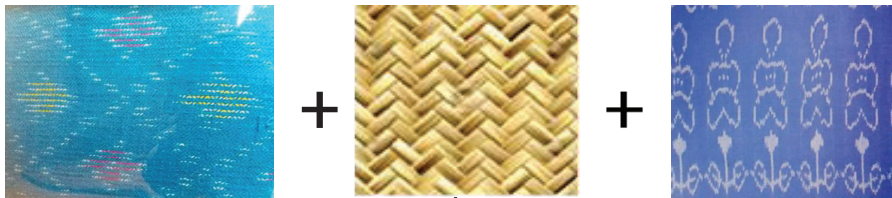

ภาพที่ 9 ผลิตภัณฑ์เดิมของจักสานใบตองกล้วย ตาบอย่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย
เป็นผลิตภัณฑ์ใช้สอยประเภท หมวก ปิ่นปักผม กระเป๋า กล่องกระดาษทิชชู และพวงกุญแจ

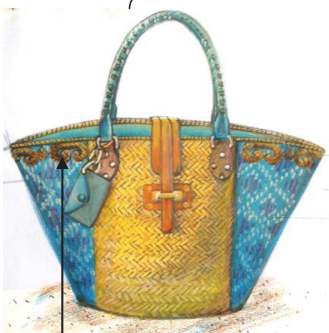
ดังนั้นชุมชนจึงต้องการสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบใหม่และมีอัตลักษณ์จากพืชพื้นบ้านประเภทใบกล้วยที่หาได้ง่าย เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน แต่ในขณะเดียวกันชุมชนยังขาดความรู้ในการที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาดเพื่อให้มีความแตกต่างจากที่อื่น มีอัตลักษณ์ และสามารถผลิตได้เร็วขึ้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาที่มีคุณค่าจากผ้าทอจันทนและงานจักสานใบตองกล้วย มาสร้างสรรค์ร่วมกันให้เกิดเป็นสินค้าชุมชนที่มีมูลค่าเพิ่ม

และแสดง อัตลักษณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ ภายใต้แนวคิดของการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเชิงพาณิชย์สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ด้วยลักษณะที่โดดเด่นและสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ได้

จากประเด็นแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เน้นในเรื่องของการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการสืบทอดด้วยการสร้างสรรค์จากสิ่งที่มีในชุมชนและเกิดความยั่งยืนได้ ดังนั้น ทุนวัฒนธรรมผ้าทอมือจันทเขมที่มีชื่อเสียงในด้านลวดลายที่สวยงาม ปรานีต และงานจักสานพืชพื้นบ้านประเภทใบกล้วยที่มีคุณสมบัติยืดหยุ่นง่าย และหาได้ง่ายในท้องถิ่น เมื่อนำมาออกแบบผสมผสานร่วมกันทำให้ กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปลักษณ์ใหม่บนพื้นฐานภูมิปัญญาดั้งเดิม สะท้อนคุณค่าของลวดลายจากการสาน การพันเชือกเกลียว การเย็บต่อกันเป็นลวดลายต่างๆ เป็นต้น (ภาพที่ 10) ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามและความคงทนยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถทำได้ทุกชุมชน ทุกจังหวัด เนื่องจากวัตถุดิบเป็นสิ่งที่มียูอยู่ในชุมชน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่จะสามารถเชื่อมต่อภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้คือ การออกแบบ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์เชิงวิทยาศาสตร์และสุนทรียศาสตร์ร่วมกัน เพื่อให้รูปแบบผลิตภัณฑ์สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคจากการใช้สอยตามหน้าที่การใช้งานของผลิตภัณฑ์และการบริโภคทางอารมณ์ ซึ่งจะนำมาสู่การยอมรับในรูปแบบของผลิตภัณฑ์นั้นๆและเกิดการบริโภคต่อไป

ผ้าทอจันเสนลวดลายปลาเสือตอและลายจันทวารวดีนำมาออกแบบผสมผสาน
ร่วมกับงานสานกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปลักษณ์ใหม่บนพื้นฐานภูมิปัญญาดั้งเดิม
สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้

งานสานประดับตกแต่งกระเป๋า แนวคิดลวดลายทวารวดีโดย
สานเป็นรูปทรงลายผักกูดโดยรอบกระเป๋า

เพิ่มขีดรีดผ้าเปิด-ปิดกระเป๋า ถอดอัตลักษณ์จากลวดลาย
ผ้าทอจันเสนลายจันทวารวดี

ภาพที่ 10 ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบจากผ้าทอจันเสนร่วมกับงานจักสานใบกล้วย
แนวคิดการนำผ้าทอจันเสนและลวดลายผ้าทอจันเสนมาสร้างสรรค์เป็นลายจักสานผสมผสานกัน
เพื่อการนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่บนพื้นฐานภูมิปัญญาดั้งเดิม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานประเภทต่างๆที่เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันเสนให้มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค
2. เพื่อศึกษาลวดลายผ้าทอจันเสนสำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วย
3. เพื่อสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยลวดลายผ้าทอจันเสน

คำถามหลักในการวิจัย

1. ผลิตภัณฑ์จักสานที่เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันเสนควรมีลักษณะอย่างไร
2. ผ้าทอมือจันเสนที่พัฒนาร่วมกับงานจักสานใบตองกล้วยควรทำอย่างไร
3. ลวดลายผ้าทอจันเสนที่เหมาะสมในการนำมาใช้กับงานจักสานควรมีลักษณะอย่างไร
4. การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยร่วมกับผ้าทอจันเสนบนพื้นฐานภูมิปัญญาเชิงพาณิชย์แสดงถึงการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดเพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานประเภทต่างๆที่เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันเสนให้มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการ

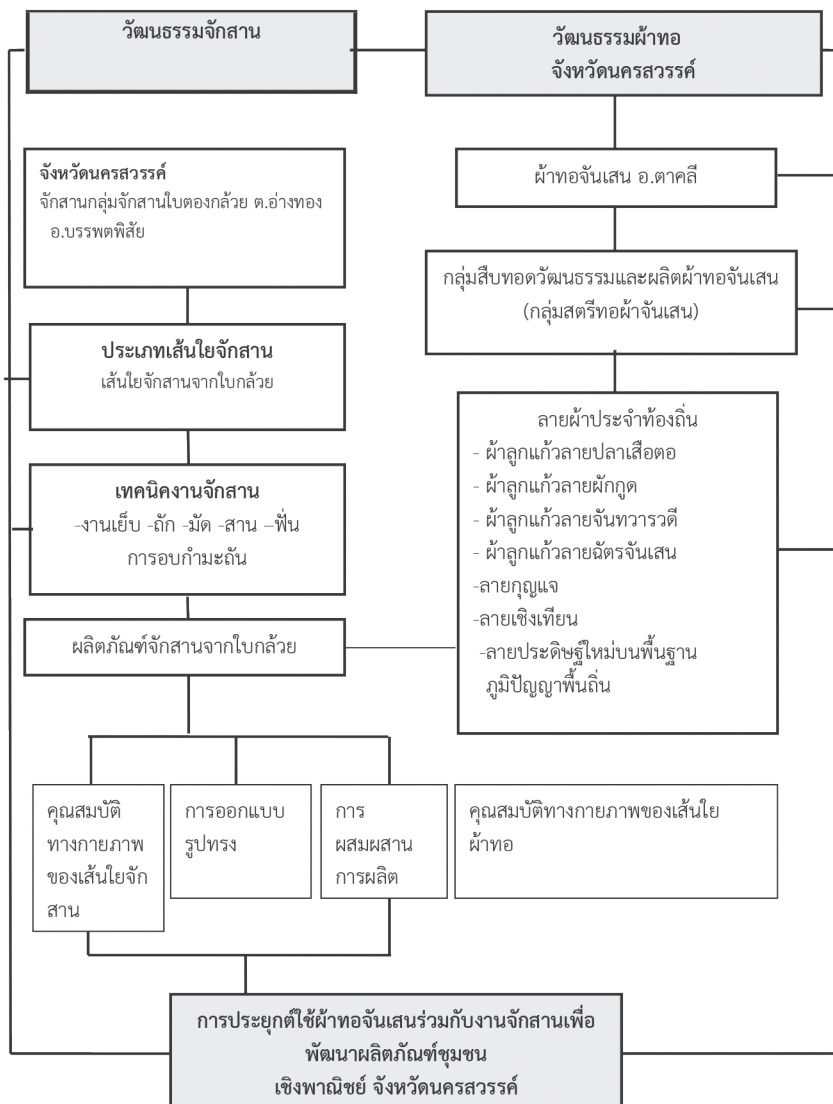
ต้องการของผู้บริโภคแบ่งเป็น 2 แนวทางคือ วัฒนธรรมจักสานและวัฒนธรรมผ้าทอจังหวัดนครสวรรค์ (ภาพที่ 11)

กรอบแนวคิดดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบข้อมูลวิจัย เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดของวิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2553 : เว็บไซต์) เพื่อศึกษางานหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทต่างๆ ที่แบ่งประเภทตามวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เช่น เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา เครื่องไม้ เครื่องโลหะ เป็นต้น และแบ่งตามประเภทการใช้สอย ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ฯลฯ และนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความร่วมสมัยจากการใช้ลักษณะเฉพาะท้องถิ่นมาผสมผสานกับการออกแบบ

กรอบแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ วัฒนะ จุฑะวิภาต (53 : 2555) ที่กล่าวถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบดั้งเดิมให้มีความร่วมสมัยควรสอดคล้องกับสมัยนิยม ซึ่งในงานวิจัยนี้เป็นการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเทคนิคการสานเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา จึงต้องพิจารณาองค์ความรู้ทั้งสิ่งใหม่และความเป็นแบบดั้งเดิมร่วมกัน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณค่าที่สามารถใช้สอยได้ตลอดไป

กรอบแนวคิดการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสาน ได้ประยุกต์ใช้ตามแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากกรอบแนวคิดของอุดมศักดิ์ สาริบุตร (10 : 2549) คือ การพิจารณาด้านหน้าที่ใช้สอย ด้านความสะดวกสบาย ด้านความแข็งแรงปลอดภัย ด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิต และด้านความสวยงาม เพื่อให้ต้นแบบผลิตภัณฑ์มีความงามและสามารถใช้สอยได้ตามหน้าที่และประเภทของผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม

แผนผังกรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 11 แผนผังกรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษานี้มุ่งศึกษา การนำผ้าทอจันทัน 4 ลาย มาใช้ร่วมในการออกแบบได้แก่ ลายปลาเสือตอ ลายผักกูด ลายจันทวารวดี และลายฉัตรจันทัน โดยนำมาออกแบบร่วมกับงาน จักสานใบกล้วย เพื่อสร้าง รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้ชุมชนใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ จึงกำหนดขอบเขต เนื้อหาในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วย และ ลวดลายผ้าทอจันทัน
2. การออกแบบผลิตภัณฑ์จักสาน ใช้แนวคิดลวดลายศิลปะทวารวดี ในผ้าทอ ที่พบในจังหวัดนครสวรรค์
3. การผลิตและสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ใช้วัสดุร่วม 2 ประเภท คือ จักสานใบตองกล้วยและผ้าทอจันทัน
4. การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ 7 ประเภท ได้แก่ กระเป่าสะพาย กระเป่าถือ กระเป่าสตางค์ กล่องกระดาษทิชชู หมวก กรอบรูป ปกสมุดบันทึก เนื่องจากมีการใช้สอยในชีวิตประจำวันและมีการซื้อขายง่าย

ขอบเขตด้านเวลาการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ผ้าทอจันทันร่วมกับ งานจักสานเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเชิงพาณิชย์ จังหวัดนครสวรรค์ ใช้ระยะเวลาดำเนินงานวิจัยในปี 2560 ดังนั้นผลิตภัณฑ์ที่ศึกษาจึงเป็นรูปแบบที่พบ ในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย

ขอบเขตด้านประชากร กำหนดตามกลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ และกลุ่ม ผู้เกี่ยวข้อง (ดูรายละเอียดในกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง)

ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานเฉพาะกลุ่มจักสานใบตอง กล้วยจากศูนย์ฝึกอาชีพบ้านอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย และกลุ่มผ้าทอ จันทัน อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยได้รับการผลิตร่วมกับผ้าทอจันทัน มีรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค โดยชุมชนผู้ผลิตเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์โดยตรงในด้านการผลิตสินค้าให้มีรูปแบบที่หลากหลาย จึงสามารถทำให้สินค้าชุมชนได้รับความสนใจจากผู้บริโภคมากขึ้น
2. ผ้าทอมือจันทันได้รับการออกแบบและพัฒนา ร่วมกับงานจักสานใบตองกล้วย โดยผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์ในด้านการเพิ่มยอดขายมากขึ้น
3. ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยสวดลายผ้าทอจันทัน บนพื้นฐานภูมิปัญญาสู่เชิงพาณิชย์โดยผู้ผลิตชุมชนและผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์ในด้านการมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผสมผสานภูมิปัญญาจักสานและผ้าทอร่วมกัน และสามารถขยายผลต่อยอดไปสู่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชนอื่นๆ ได้เพิ่มขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการออกแบบที่มุ่งพัฒนาและสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ใหม่จึงใช้การออกแบบเป็นกลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ตามกระบวนการ ดังนี้

1. ทบทวนเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลทางเอกลักษณ์วัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์ ด้านงานจักสาน งานทอผ้า ด้านประเพณี ความเชื่อ และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
2. ติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์ พัฒนาชุมชนอำเภอบรรพตพิสัยซึ่งเป็นแหล่ง

ผลิตจักสานใบกล้วย และแหล่งผลิตผ้าทอจันทันเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

3. สํารวจผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วยและผลิตภัณฑ์ผ้าทอจันทัน ด้วยแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 ประเภท ความต้องการผลิตภัณฑ์จักสาน และลวดลายผ้าทอจันทัน เพื่อนํามาใช้ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานร่วมกับผ้าทอจันทัน

4. รวบรวมแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางวิเคราะห์ในด้านประเภทผลิตภัณฑ์ วัสดุ รูปแบบ ลวดลาย การใช้สอย และเทคนิคการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์

5. วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล เพื่อกออกแบบและสร้างผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วยร่วมกับผ้าทอจันทันด้วยเอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการใช้สอยในปัจจุบันด้วยค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วยร่วมกับผ้าทอจันทันจากผลิตภัณฑ์ทั้ง 7 ประเภท ได้แก่ กระเป๋าสะพาย กระเป๋ากี้อ กระเป๋าสตางค์ กล่องทึชชู่ หมวก กรอบรูป และสมุดบันทึก เพื่อให้ได้รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ชุมชนที่มีรูปแบบสวยงามที่สามารถโน้มน้าวใจนักท่องเที่ยวได้

6. ออกแบบร่าง 3 มิติ ผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วยร่วมกับผ้าทอจันทัน ด้วยผลิตภัณฑ์ 7 ประเภทๆละ 5 รูปแบบ เพื่อให้ได้รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์และสอดคล้องกับรสนิยมผู้บริโภคปัจจุบัน และนำไปประเมินความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นนักท่องเที่ยว 50 คน ในแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านอ่างทอง และการออกร้านที่ศูนย์แสดงสินค้าในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ประเภทละ 2 รูปแบบ

7. เขียนภาพเหมือนผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วยร่วมกับผ้าทอจันทนาประเภทละ 2 รูปแบบ

8. เขียนแบบขึ้นผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพาย กระเป๋าถือ กระเป๋าต่างค์ กล่องทิชชู หมวก กรอบรูป สมุดบันทึก ประเภทละ 2 รูปแบบ

9. ผลิตภัณฑ์แบบผลิตภัณฑ์จักสานจากใบกล้วยร่วมกับผ้าทอจันทนาประเภทผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพาย กระเป๋าถือ กระเป๋าต่างค์พกพาขนาดเล็ก กล่องทิชชู หมวก กรอบรูป สมุดบันทึก

10. ประชุมเชิงปฏิบัติการและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน จำนวน 8 คน ได้แก่ กลุ่มจักสานใบกล้วย 2 คน ผู้จำหน่ายสินค้า 2 คน นักออกแบบผลิตภัณฑ์ 2 คน ช่างสานลายและขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ 2 คน เพื่อระดมความคิดและสร้างความเข้าใจร่วมกันในด้านรูปแบบ การผลิตสินค้าชุมชนจากงานต้นแบบ การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเอกลักษณ์ชุมชนจังหวัดนครสวรรค์เพื่อนำมาสร้างผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้สอยได้ในชีวิตประจำวัน และสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภค

11. สรุปผล เสนอแนะ และอภิปรายผล พื้นที่ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่การวิจัย ในเขตอำเภอเมือง อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีการผลิตงานจักสานที่หลากหลาย

การกำหนดกลุ่มประชากรในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จากกลุ่มผ้าทอจันทนา 1 แห่ง และกลุ่มจักสานใบตองกล้วยจากศูนย์ฝึกอาชีพบ้านอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย จำนวน 1 แห่ง

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. กลุ่มผู้รู้ จำนวน 5 คน ได้แก่

1.1 นักออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ดร.ศุภพิชัย โกมลวานิช เนื่องจากเป็นนักออกแบบผลิตภัณฑ์แนวภูมิปัญญาที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ

1.2 ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนจักสานใบกล้วย ได้แก่ คุณสุทัศน์ พลีสัตย์ ประธานกลุ่ม ศูนย์ฝึกอาชีพบ้านอ่างทอง ตำบลอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากเป็นกลุ่มจักสานที่ใช้วัสดุใบตองกล้วยในการสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เพียงกลุ่มเดียวในจังหวัดนครสวรรค์ และมีทักษะในการจักสานจากวัสดุไม้ไผ่มาก่อนทำให้มีทักษะด้านการสานได้อย่างประณีต จึงทำให้สามารถพัฒนาเทคนิค วิธีการสานหรือขึ้นรูปชิ้นงานประเภทสานใบตองกล้วยผสมผสานกับผ้าทอได้เป็นอย่างดี

1.3 ประธานกลุ่มสตรีทอผ้าจันทัน คือคุณพะยอม ดีเวียง เนื่องจากเป็นผู้จัดการศูนย์จำหน่ายผ้าทอจันทัน มีความรู้เกี่ยวกับลายและเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในศูนย์ฯ

1.4 พัฒนาชุมชนอำเภอบรรพตพิสัย คือ คุณฉลมา มาสง่า

1.5 นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการจังหวัดนครสวรรค์ คือ คุณพัฒน์นรี ฮกขุน

2. กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 4 คน (จักสานใบกล้วย 2 คน, ทอผ้า 2 คน) ได้แก่

2.1 ช่างสานลายและพื้นเชือก คือ นายคำ สิริวัตร (กลุ่มจักสาน ตำบลอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย)

2.2 ช่างเย็บลายประดับและถักเปีย คือนางแสง สิริวัฒน์ (กลุ่มจักสาน ตำบลอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย)

2.3 ช่างเย็บกระเป๋าคือ คุณสถาพร วายุพัฒน์ (กลุ่มทอผ้าจันเสน)

3. กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่

3.1 ผู้บริโภคทั่วไปที่เป็นผู้ใช้ผลิตภัณฑ์จักสาน จำนวน 50 คน จากนักท่องเที่ยวทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์จักสานที่ศูนย์ฝึกอาชีพบ้านอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย การออกร้านจำหน่ายที่จัดโดยพัฒนาชุมชนอำเภอและพัฒนาชุมชนจังหวัดนครสวรรค์

3.2 ผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วย จำนวน 8 ประเภท เลือกจากผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในงานแสดงสินค้าโอท็อปของจังหวัด ได้แก่ กระเป๋าสะพาย กระเป๋าถือ กระเป๋าสตางค์ กล่องกระดาษทิชชู หมวก ปิ่นปักผม พวงกุญแจ ที่ใส่ขวดน้ำ

3.3 ฝ้ายทอมือจันเสน จำนวน 4 ลาย ได้แก่ ลายปลาเสือดอ ลายผักกูด ลายจันทรวรรดิ และลายลูกแก้ว เลือกจากที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนจักสานใบกล้วย กลุ่มสตรีทอผ้าจันเสน พัฒนาชุมชนอำเภอบรรพตพิสัย และนักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ จังหวัดนครสวรรค์

2. แบบสอบถามนักร้องแบบผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบผลิตภัณฑ์ จักสานร่วมกับผ้าทอจันเสนในผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ

3. แบบสังเกต รูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบกล้วยและผลิตภัณฑ์ผ้าทอจันเสน

4. การสนทนากลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการผ้าทอ ผู้ประกอบการจักสานใบกล้วย ผู้จำหน่ายสินค้า และนักออกแบบผลิตภัณฑ์

5. แบบทดสอบความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภคทั่วไปและนักท่องเที่ยว
6. แบบร่างผลิตภัณฑ์จักสาน ใช้ประเมินความพึงพอใจ กลุ่มผู้บริโภคทั่วไปและนักท่องเที่ยว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบการสัมภาษณ์และแบบสอบถามให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ประเด็นในการสัมภาษณ์ คือ ชุมชนมีความต้องการที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หรือไม่ ผลิตภัณฑ์เดิมมีรูปแบบอย่างไร รูปแบบที่ออกแบบใหม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคหรือไม่ วัสดุที่ใช้ทำเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ฯลฯ
3. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบผลิตภัณฑ์พิจารณาความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ และข้อคำถามในแบบสอบถาม และนำไปใช้ตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลงพื้นที่ชุมชนบ้านอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อสำรวจรูปแบบงานหัตถกรรมจักสานใบกล้วย เพื่อหาข้อมูลในการนำมาพัฒนาร่วมกับผ้าทอจันทัน
2. สำรวจรูปแบบผลิตภัณฑ์และลวดลายผ้าทอจันทันจากกลุ่มสตรีผ้าทอจันทัน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในอำเภอดาตาลี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อหาลวดลายที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาร่วมกับงานจักสานใบกล้วย

3. สัมภาษณ์ความต้องการและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัยให้สมาชิกในชุมชนทั้ง 2 แห่ง ได้ทราบและเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างรูปแบบการวิจัยที่เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับชุมชน

4. สนทนากลุ่มกับสมาชิกในชุมชนแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ปัญหาต่างๆในการผลิต ปัญหาบุคลากร จักสาน และแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถามมาจัดหมวดหมู่ และแสดงในรูปแบบภาพร่างประกอบการบรรยาย สรุปเรียบเรียงให้ได้ใจความสมบูรณ์ ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าจากแหล่งเวลาในเวลาที่ต่างกัน บุคคลต่างกัน และสถานที่ต่างกัน เพื่อหาคำตอบจนกว่าจะได้คำตอบที่เหมือนกัน และนำมาวิเคราะห์แบบตีความและสร้างข้อสรุป เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานร่วมกับผ้าทอจันเสน และนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ มีภาพประกอบ และวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ย ค่าสถิติร้อยละ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการออกแบบพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานร่วมกับผ้าทอจันเสนสู่การเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามใช้แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบคัดเลือกผลิตภัณฑ์จักสานและผ้าทอจันเสน ภาพถ่าย และภาพร่างผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์

สรุปผลการวิจัย

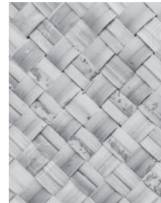
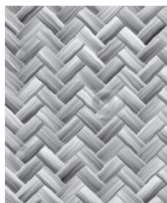
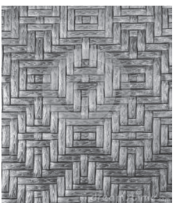
การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ผ้าทอจันทันแสนร่วมกับงานจักสานเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเชิงพาณิชย์ จังหวัดนครสวรรค์ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1. การศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานประเภทต่างๆที่เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันทันแสนให้มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค พบว่าผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับเป็นผลิตภัณฑ์ใช้สอยทั่วไป ควรมีโครงสร้างเป็นงานสานที่มีความแข็งแรงสามารถใช้สอยได้ในชีวิตประจำวัน และควรมีลวดลายสานที่เรียบง่ายได้แก่ ลายสานขัดแบบพื้นฐาน เมื่อนำมาประกอบรูปทรงร่วมกับผ้าทอจันทันแสนจะทำให้รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์กันของสัดส่วนและพื้นผิวโดยรวม มีความเป็นเอกภาพ สวยงาม (ภาพที่ 12) ส่วนผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เป็นงานสานที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากเป็นสิ่งใหม่และใช้วัสดุจากใบกล้วยแห้งซึ่งเป็นพืชที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยกรรมวิธีการสานใบกล้วยเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆเริ่มจากการฉีกใบกล้วยให้เป็นเส้น 2 เส้น แล้วใช้มือพันลงบนขา คล้ายกับการพันเส้นด้าย และนำมาถักเปียเย็บขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่า และเกิดรายได้เชิงเศรษฐกิจ ส่วนการทอใบกล้วยใช้ก็ทอผ้าขนาดเล็ก โดยกระบวนการทอใบกล้วยด้วยก็ทอผ้าดังกล่าวเป็นองค์ความรู้ที่คิดพัฒนาต่อยอดจากรูปแบบการสานแบบดั้งเดิมเพื่อให้สามารถผลิตได้รวดเร็วขึ้น ดังนั้นชุมชนจึงปรับเปลี่ยนจากการผลิตด้วยการสานเป็นการทอใบกล้วยแทน

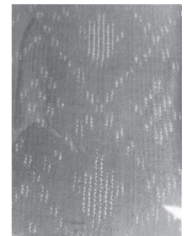
แนวทางการนำวัสดุใบกล้วยมาผลิตร่วมกับผ้าทอจันทัน เป็นการผสมผสานวัสดุซึ่งสามารถแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์จักสานที่ไม่มีความแตกต่างกัน ได้ด้วยการผสมผสานกับวัสดุอื่น เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมจักสานธรรมดาทั่วไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบตามสมัยนิยม มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมวัฒนธรรมปัจจุบันและกลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณค่าและมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ได้

ผลิตภัณฑ์จักสานลายพื้นฐานแบบเรียบง่าย เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันทัน

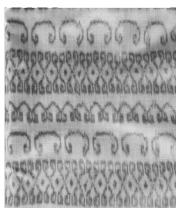

+

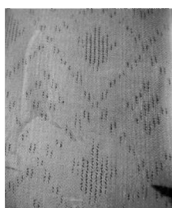

ภาพที่ 12 ผลิตภัณฑ์จักสานด้วยลายพื้นฐานแบบเรียบง่ายมีความเหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันทัน รูปแบบลวดลายสานที่มีความเรียบง่ายเมื่อผสมผสานกับผ้าทอจันทันที่มีลวดลายต่างๆสวยงาม สามารถแสดงองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันโดยรวมได้อย่างกลมกลืน

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาลวดลายผ้าทอจันทันแสนสำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วย พบว่า มีกลุ่มลายดั้งเดิม (ภาพที่ 13) และกลุ่มลายประดิษฐ์ใหม่ (ภาพที่14) โดยกลุ่มลายดั้งเดิมมีการออกแบบลวดลายจากสิ่งที่พบเห็นในธรรมชาติ เช่น ลายปลาเสือตอ ลายลูกจันทร์ ลายจากลวดลายเมืองเก่าจันทันแสน ฯลฯ และมีการทอสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นต้น ส่วนกลุ่มลายประดิษฐ์ใหม่ เป็นการทอหมัดหมี่ 2 ตะกรอ ประกอบด้วย ลายประดิษฐ์ที่พัฒนาจากประสบการณ์ของช่าง เช่น ลายพิพิริภัณฑ์จันทันแสน ซึ่งจัดเป็นลายที่ใช้ทักษะในการคิดสร้างสรรค์จากมรดกภูมิปัญญาได้อย่างสวยงาม ดังนั้นผลิตภัณฑ์จักสานประเภทต่างๆที่เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันทันแสนให้มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค จึงเป็นการผสมผสานงานจักสานและลวดลายผ้าทอที่ได้รับความนิยมโดยนำมาออกแบบร่วมกันในสัดส่วนที่เหมาะสมและเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการใช้สอยได้จริงในชีวิตประจำวัน

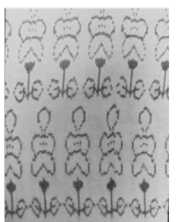
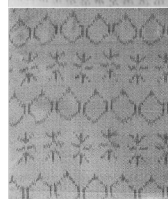
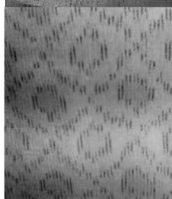
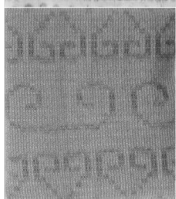
ลายผักกูด

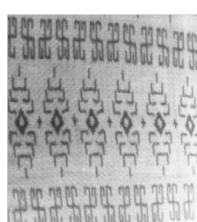
ลายปลาเสือตอ

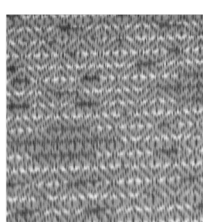
ลายลูกจันทร์

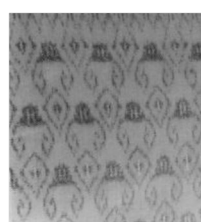
ลายจันทรวรรตี

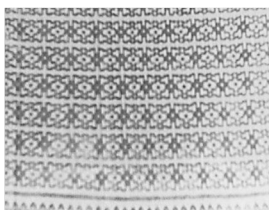
ลายฉัตรจันเสน

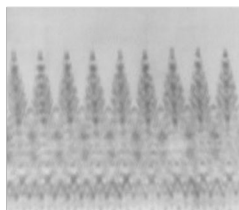
ลายลูกแก้ว

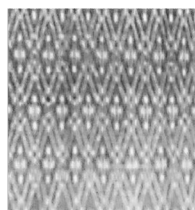
ลายเชิงเทียน

ลายกัญแจ

ลายยอดสน

ลายขนมปังลูกศร

ภาพที่ 13 กลุ่มลายดั้งเดิม

ลวดลายผ้าทอจันเสน กลุ่มลายดั้งเดิม ออกแบบลายจากสิ่งที่พบในธรรมชาติ โดยทอสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

ภาพที่ 14 กลุ่มลายประดิษฐ์ใหม่

เป็นการทอมัดหมี่ ออกแบบลายด้วยการจัดองค์ประกอบลายตามจินตนาการของช่างทอที่มีความชำนาญสูง ซึ่งสามารถประยุกต์ลวดลายจากรูปแบบลวดลายเดิมเป็นรูปทรงต่างๆได้ โดยเฉพาะลายพิพิธภัณฑ์จันเสน ซึ่งจัดเป็นลายที่ใช้ทักษะสูงในการคิดสร้างสรรค์ลวดลายจากมรดกภูมิปัญญาได้อย่างสวยงาม

ตอนที่ 3 เพื่อสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยลวดลายผ้าทอจันเสน สรุปลงเป็น 2 ขั้นตอน คือขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ และขั้นตอนการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ดังนี้

3.1 ขั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยลวดลายผ้าทอจันเสน สรุปลักษณะผลิตภัณฑ์สำหรับการออกแบบได้ จำนวน 7 ประเภท คือ กระเป๋าสะพาย กระเป๋าถือหิ้ว กระเป๋าสตางค์ กล่องทิชชู หมวก กรอบรูป ปกสมุด และนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเภทละ 5 แบบ (ภาพที่ 19-15)

3.1.1 ออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพายจักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน โดยกำหนดแนวความคิดการออกแบบด้วยการผสมผสานงานจักสานกับผ้าทอจันเสนจากลายที่ได้รับความนิยม คือลายปลาเสือ ตอ ลายจันทวารวดี และลายก้านขด (ภาพที่ 15)

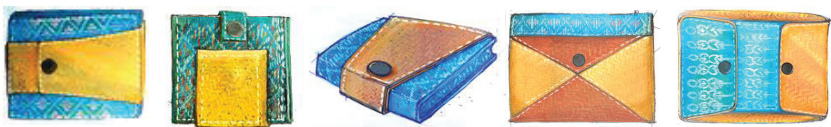
ภาพที่ 15 ออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพายจักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน

3.1.2 ออกแบบกระเป๋าถือหิ้วจักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน (ภาพที่ 16)

ภาพที่ 16 ออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าถือหิ้วจักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน

3.1.3 ออกแบบกระเป๋าสะตางค์ จากแนวความคิดการผสมผสานผ้าทอจันเสนลวดลายปลาเสื่อตอร่วมกับกระเป๋าจักสานลายขัดสอง (ภาพที่ 17)

ภาพที่ 17 ออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะตางค์จักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน

3.1.4 ออกแบบกล่องใส่กระดาษทิชชู แนวความคิดการผสมผสานผ้าทอจันเสนลวดลายปลาเสื่อตอกับงานจักสาน รูปทรงต่างๆ (ภาพที่ 18)

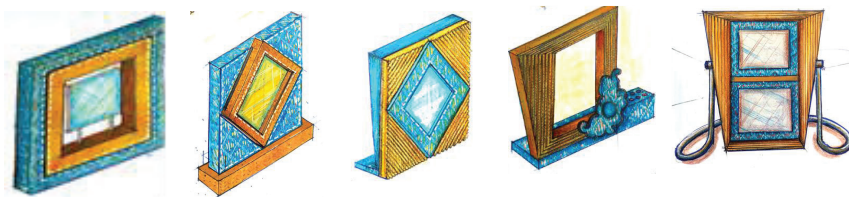
ภาพที่ 18 ออกแบบผลิตภัณฑ์กล่องใส่กระดาษทิชชูจักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน

3.1.5 ออกแบบหมวก แนวคิดการผสมผสานผ้าทอจันเสนลวดลายปลาเสือต่อกับงานจักสาน และเย็บโซว์แนวตะเข็บ (ภาพที่ 19)

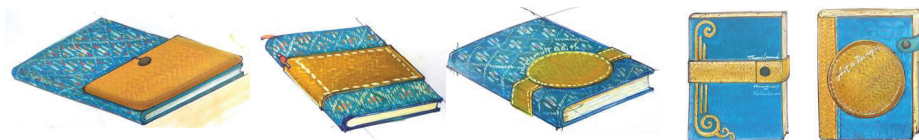
ภาพที่ 19 ออกแบบผลิตภัณฑ์หมวกจักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน

3.1.6 ออกแบบกรอบรูป แนวคิดจากการผสมผสานผ้าทอจันเสนลวดลายปลาเสือต่อกับลวดลายจักสานใบกล้วย และเย็บโซว์แนวตะเข็บ (ภาพที่ 20)

ภาพที่ 20 ออกแบบผลิตภัณฑ์กรอบรูปจักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน

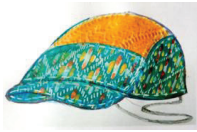
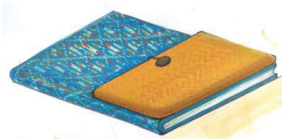
3.1.7 ออกแบบสมุดบันทึก แนวคิดจากการผสมผสานผ้าทอจันเสนลวดลายปลาเสือต่อกับลวดลายจักสานใบกล้วยลายขัดสองคาต โดยกำหนดพื้นที่ออกแบบบริเวณที่ปกสมุดทั้งด้านหน้าและด้านหลัง (ภาพที่ 21)

ภาพที่ 21 ออกแบบผลิตภัณฑ์สมุดบันทึกจักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน

ผลสรุปการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกอันดับ1 จากแบบร่างและแบบประเมินความพึงพอใจด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ 5 ด้าน (ตารางที่ 1) พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมากทุกรายการ โดยมีค่าร้อยละด้านความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์ การผสมผสานวัสดุ ความงามของผ้าทอลายปลาเสียดอ ความงามของลายจักสาน และประโยชน์ใช้สอยจากผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ดังนี้ ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าสะพาย ค่าร้อยละ= 97.52 ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าถือหิ้ว ค่าร้อยละ= 98.28 ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าสตางค์ ค่าร้อยละ= 98.16 ผลิตภัณฑ์ประเภทกล่องกระดาษทิชชู ค่าร้อยละ= 98.12 ผลิตภัณฑ์ประเภทหมวก ค่าร้อยละ = **96.68** ผลิตภัณฑ์ประเภทกรอบรูป ค่าร้อยละ= 95.60 และผลิตภัณฑ์ประเภทสมุดบันทึก ค่าร้อยละ = 97.80

ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือก อันดับ1 ในแต่ละประเภท	ค่าระดับความพึงพอใจ N=50		
		ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
	ความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์	4.98	99.60
	การผสมผสานวัสดุ	4.84	96.80
	ความงามของผ้าทอลายปลาเสียดอ	4.84	96.80
	ความงามของลายจักสาน	4.76	95.20
	ประโยชน์ใช้สอย	4.76	99.20
	รวม	4.87	97.52
	ความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์	4.93	98.60
	การผสมผสานวัสดุ	4.98	99.60
	ความงามของผ้าทอลายปลาเสียดอ	4.75	95.00
	ความงามของลายจักสาน	4.93	98.60
	ประโยชน์ใช้สอย	4.98	99.60
	รวม	4.91	98.28

	ความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์	4.98	99.60
	การผสมผสานวัสดุ	4.98	99.60
	ความงามของผ้าทอลายปลาเสือตอ	4.93	98.60
	ความงามของลายจักสาน	4.84	96.80
	ประโยชน์ใช้สอย	4.81	96.20
	รวม	4.90	98.16
	ความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์	4.84	96.80
	การผสมผสานวัสดุ	4.98	99.60
	ความงามของผ้าทอลายปลาเสือตอ	4.75	95.00
	ความงามของลายจักสาน	4.98	99.60
	ประโยชน์ใช้สอย	4.98	99.60
	รวม	4.90	98.12
	ความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์	4.93	98.60
	การผสมผสานวัสดุ	4.84	96.80
	ความงามของผ้าทอลายปลาเสือตอ	4.81	96.20
	ความงามของลายจักสาน	4.84	96.80
	ประโยชน์ใช้สอย	4.75	95.00
	รวม	4.83	96.68
	ความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์	4.84	96.80
	การผสมผสานวัสดุ	4.76	95.20
	ความงามของผ้าทอลายปลาเสือตอ	4.70	94.00
	ความงามของลายจักสาน	4.84	96.80
	ประโยชน์ใช้สอย	4.76	95.20
	รวม	4.78	95.60
	ความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์	4.98	99.60
	การผสมผสานวัสดุ	4.98	99.60
	ความงามของผ้าทอลายปลาเสือตอ	4.81	96.20
	ความงามของลายจักสาน	4.84	96.80
	ประโยชน์ใช้สอย	4.84	96.80
	รวม	4.89	97.80

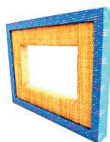
ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ความพึงพอใจ 5 ด้านที่มีต่อผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยผสมผสานลวดลายผ้าทอจันเสน ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมากทุกรายการ โดยมีค่าร้อยละด้านความงามตามประเภทของผลิตภัณฑ์ การผสมผสานวัสดุ ความงามของผ้าทอลายปลาเสือตอ ความงามของลายจักสานและประโยชน์ใช้สอยจากผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท

3.1 ขั้นตอนการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกอันดับ 1 นำมาสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ จักสานใบกล้วยร่วมกับผ้าทอจันเสน ด้วยการนำรูปแบบกระเป๋าที่ได้รับคัดเลือกมาเขียนแบบขึ้นผลิต สร้างแพทเทิร์น และสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ และนำไปถ่ายทอดสู่ชุมชน (ภาพที่ 22)

ต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพาย ต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าถือหัว ต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าต่างค์ ต้นแบบกล่องทิชชู

ต้นแบบผลิตภัณฑ์หมวก

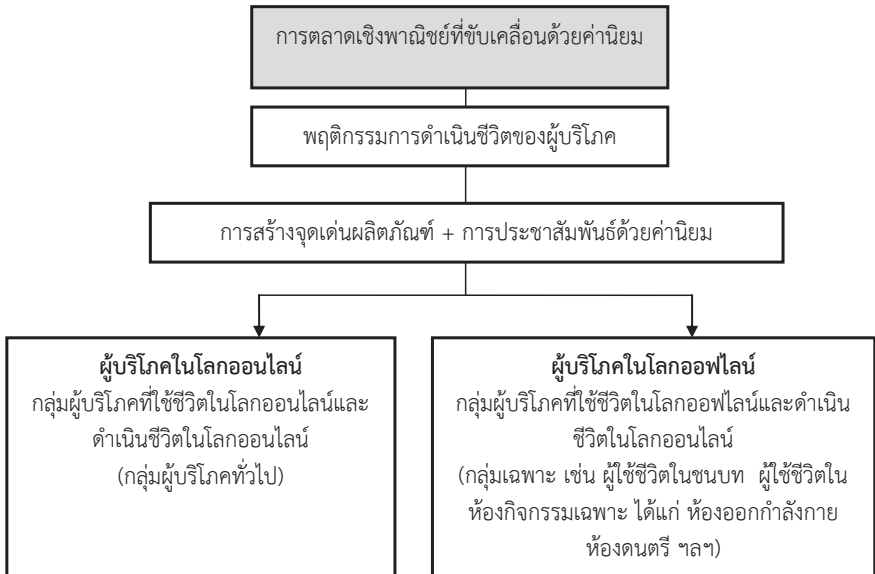
ต้นแบบผลิตภัณฑ์กรอบรูป

ต้นแบบผลิตภัณฑ์สมุดบันทึก

ภาพที่ 22 การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยผสมผสานผ้าทอจันเสนแบบชุมชนมีส่วนร่วม
ต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยชุมชนควรใช้เครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัยช่วยในการผลิตจะสามารถผลิตได้ปริมาณและสวยงาม

สรุปผลประโยชน์ความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับดีมาก
ทุกรายการ ได้แก่ กระเป๋าสะพาย ค่าร้อยละเท่ากับ 99.60 ค่าเฉลี่ย 4.90
กระเป๋าต่างค์ ค่าร้อยละเท่ากับ 98.16 ค่าเฉลี่ย 4.90 กล่องกระดาษทิชชู
ค่าร้อยละเท่ากับ 98.12 ค่าเฉลี่ย 4.90 สมุดบันทึก ค่าร้อยละเท่ากับ 97.80
ค่าเฉลี่ย 4.89 กระเป๋าถือหัว ค่าร้อยละเท่ากับ 97.52 ค่าเฉลี่ย 4.87 หมวก
ค่าร้อยละเท่ากับ 96.68 ค่าเฉลี่ย 4.83 และกรอบรูป ค่าร้อยละเท่ากับ 95.60
ค่าเฉลี่ย 4.78 ดังนั้นจึงควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้านการสร้างรูปแบบให้

ผู้บริโภครู้สึกถึงความใหม่ของผลิตภัณฑ์ สามารถใช้งานได้จริงในชีวิตประจำวัน จึงควรสร้างกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างแรงจูงใจและสอดคล้องกับการใช้ชีวิตของผู้บริโภคในปัจจุบัน ด้วยกลยุทธ์การตลาดที่ขับเคลื่อนด้วยค่านิยมของคน คือ การตลาดที่คำนึงถึงผลกระทบของผู้บริโภคและสังคมเป็นหลัก ซึ่งต้องอาศัยการเข้าใจในพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนด้วย เช่น ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมใหม่ของผลิตภัณฑ์ต่างๆ ผ่านการแสดงข้อคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดกิจกรรมทางสังคมในชุมชน เป็นต้น เพื่อให้คนในชุมชนได้สัมผัสกับตัวสินค้า และมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะสามารถทราบถึงความรู้สึกและความต้องการในการบริโภคที่แท้จริง ในขณะเดียวกันการสร้างบุคลิกลักษณะเฉพาะเพื่อสร้างอัตลักษณ์สินค้า สามารถแสดงจุดเด่นและความแตกต่างของสินค้าได้และควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านคุณค่าผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้ผู้บริโภครู้จักสินค้า รู้จักภาพลักษณ์สินค้า ในด้านค่านิยมของคน และเป็นการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า เช่น การสะท้อนให้ผู้บริโภคเห็นรูปแบบสินค้าจากการใช้วัสดุพื้นบ้านให้เกิดเป็นสิ่งที่ใหม่ด้วยกระบวนการคิดสร้างสรรค์ การผสมผสานเทคนิคและวัสดุใหม่ ซึ่งผู้บริโภคสัมผัสได้ และการสัมผัสผ่านสื่อออนไลน์ในผู้บริโภคกลุ่มที่ยังปิดรับสังคมภายนอกให้รู้จักผ่านสื่อสังคมดิจิทัลที่มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในปัจจุบันค่อนข้างสูง (ภาพที่ 23)

ภาพที่ 23 แผนผังประกอบการสรุปการสร้างกลยุทธ์การตลาดเชิงพาณิชย์ที่ขับเคลื่อนด้วยค่านิยม

อภิปรายผล

1. การศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานประเภทต่างๆที่เหมาะสมในการนำมาสร้างสรรค์ร่วมกับผ้าทอจันเสนให้มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ควรเป็นผลิตภัณฑ์จักสานประเภทที่สามารถใช้สอยได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน และมีรูปแบบการสานลายแบบเรียบง่าย มีการผสมผสานหลายเทคนิค ทั้งการสาน การพัน การถัก การเย็บเพื่อให้รูปทรงคงทนและสวยงามยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยาวรรณ จรรยาธรรม และประทีปใจ สึกษา (2550) ที่กล่าวว่าเทคนิคการสานเส้นใยจากการพันเป็นเส้นเชือกก่อนนำไปใช้ประโยชน์จะได้รับความเหนียวที่สุดสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ได้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดการสานลายถักลาย ของวิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2541) ที่กล่าวว่ากระบวนการสานแบบสอดขัดกันของวัสดุต่างๆ ตาม

วัตถุประสงค์ของการใช้งานช่วยส่งเสริมให้งานจักสานมีความสมบูรณ์ของรูปทรง ส่วนความสมดุลของรูปทรง เกิดจากสัดส่วนที่เหมาะสมและส่งเสริมในด้านความงามของผลิตภัณฑ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชะลูด นิ่มเสมอ (2545) ที่กล่าวว่า การออกแบบพื้นฐานต้องอาศัยส่วนประกอบขององค์ประกอบศิลป์หลายอย่าง เช่น จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สี และพื้นผิว ฯลฯ เพื่อให้เกิดความสวยงาม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ ศรีสนาม (2554) ที่ได้ทำวิจัยและพบว่า การผสมผสานเส้นใยทำให้เกิดความแปลกใหม่ของรูปแบบและมีความสวยงามเพิ่มขึ้น จึงเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการผสมผสานวัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ส่วนแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอจันทันแสนลวดลายปลาเสือต่อการผสมผสานวัสดุ 2 สิ่ง คือ ผ้าทอกับจักสาน ซึ่งเป็นการพัฒนาในมิติการสร้างนวัตกรรมจากภูมิปัญญาให้มีความงามที่สามารถใช้สอยได้ตามสมัยนิยม สอดคล้องกับแนวคิดของวัฒน์ จูทะวิภาต (2549) ซึ่งกล่าวว่า มุมมองของการสร้างหรือปรับปรุงจากความเป็นสิ่งดั้งเดิมให้มีความร่วมสมัยควรสอดคล้องกับสมัยนิยม และผลิตภัณฑ์ที่สร้างใหม่ต้องสามารถใช้สอยได้ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปานฉัตร อินทร์คง (2556) ที่ค้นพบว่าผลิตภัณฑ์ที่ระลึกต้องสามารถใช้สอยได้เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ได้ถึงประโยชน์ใช้สอยนั้นๆ

2. เพื่อศึกษาลวดลายผ้าทอจันทันแสนสำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วย พบว่า ลวดลายผ้าทอจันทันแสนมีลวดลายที่หลากหลาย ประกอบด้วยกลุ่มลายดั้งเดิม ได้แก่ ลายผักกูด ลายปลาเสือตอ ลายจันทรวารวดี ลายลูกแก้ว ลายฉัตรจันทันแสน ลายหนู ลายปลาเสือตอ ลายเชิงเทียนลายกุญแจ ลายยอดสน ลายขมมปังลูกศร ส่วนลายประดิษฐ์ใหม่ ส่วนใหญ่ทอดตามแบบลายดั้งเดิม มีความแตกต่างกันตามฝีมือช่างทอ เช่น ลายปลาเสือตอเก่ากับลายปลาเสือตอใหม่ พบว่ามีรูปทรงที่แตกต่างกัน แต่เค้าโครงโดยรวมเหมือนกัน

โดยเป็นการออกแบบจากการพบเห็นสิ่งของและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน จึงนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบลวดลายผ้า เช่น การออกแบบลายผ้าทอจากรูปแบบของเจดีย์เมืองเก่าจันทเสน ซึ่งแสดงอัตลักษณ์ของชุมชนได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิชรา ไทยสมบูรณ์ (2557) ที่ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่น : กรณีศึกษากลุ่มวัสดุจากต้นกล้วย ชุมชนบ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยแสดงอัตลักษณ์และความงามของงานจักสานด้วยวัสดุที่หลากหลาย

3. เพื่อสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยลวดลายผ้าทอจันทเสน ผลการวิจัยพบว่า ในการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์จักสานใบตองกล้วยลวดลายผ้าทอจันทเสน เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สามารถนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นมาผสมผสานกับวัสดุพืชพื้นบ้าน เกิดความใหม่จากกระบวนการผลิตที่มีการผสมผสานวัสดุ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมรูปแบบที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ถึงความใหม่จากรูปแบบผลิตภัณฑ์ได้ เพื่อสร้างความสนใจจากผู้บริโภคที่หลากหลาย ดังนั้นจึงควรพิจารณาการออกแบบจากองค์ประกอบต่างๆ คือ ด้านความสวยงามของรูปแบบ ด้านความสัมพันธ์ของวัสดุ ด้านความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ด้านการสื่ออัตลักษณ์ชุมชน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถอยู่ในแนวโน้มของตลาดและวัฒนธรรมปัจจุบันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของธนทรัพย์ ปิยะมณีนนา (2559) ที่กล่าวว่าวัสดุมีความสำคัญกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยเป็นส่วนที่ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามและเหมาะสมกับประเภทของผลิตภัณฑ์ โดยหากเลือกวัสดุได้เหมาะสมจะสามารถสะท้อนจุดเด่น ของการตกแต่งได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนำมาใช้ในการเลือกทอใบตองกล้วยร่วมกับผ้าทอจันทเสนให้เกิดความน่าสนใจขึ้น จึงเป็นการค้นหาวสดุใหม่ๆที่ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจขึ้น ดังนั้นการผสมผสานวัสดุจึงเป็นแนวทางการออกแบบใหม่ที่พิจารณา

บทบาทของการผสมผสานวัสดุเข้ามาเป็นองค์ประกอบของความงาม
การใช้สอยและสร้างอัตลักษณ์ของตัวผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณค่า

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรต่อยอดแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์จากงานภูมิปัญญาด้าน
อื่นๆ เพื่อให้เกิดการผลิตสินค้าชุมชนเชิงพาณิชย์ได้หลากหลาย
2. ควรพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึกเพื่อการใช้สอย
ในงานผ้าทอประเภทอื่นๆ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนได้อย่าง
ทั่วถึง
3. ควรนำผลการวิจัยไปถ่ายทอดสู่ชุมชนในกลุ่มจักสานอื่น เพื่อให้รู้
แนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย
4. ควรส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์ เพื่อ
สะท้อนให้เห็นคุณค่าของสินค้าชุมชนตามความนิยม มีการจัดกิจกรรมเพื่อ
ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ตามเทศกาลต่างๆ เช่น เทศกาลปีใหม่ วันแห่งความ
รัก หรือวันแม่ เป็นต้น เพื่อสร้างอารมณ์ร่วมระหว่างผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์
เนื่องจากเทศกาลต่างๆ ส่วนใหญ่ผู้บริโภคมักมีความรู้สึกร่วมในกิจกรรมต่างๆ
อยู่แล้วจึงสามารถโน้มน้าวให้ผู้บริโภคสนใจและตัดสินใจซื้อมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชลุด นิ่มเสมอ. (2545). **งานวาดเส้นร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์
พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

จรรยาบรรณ จรรยาธรรม และ ประทับใจ สิกขา. (2555). **การพัฒนาเส้นใย
ของต้นจากเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์**. ปรินญาตักษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และ
การออกแบบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- ปานฉัตต์ อินทร์คง. (2556). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ระลึกชนเผ่าภาคเหนือ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาชนเผ่าม้งและเย้า. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ปาริชาติ ศรีสนาม. (2554). **โครงการศึกษาพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากการผลิตผสมผสานเส้นใยจากธรรมชาติ** กรณีศึกษา บ้านเปือยดง เปือยน้ำ ต.มะค่า อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนะ จุฑะวิภาต. (2545). **ศิลปพื้นบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : สิปประภา.
- วนิดรา ไทยสมบูรณ์. (2557). **การศึกษาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่น** กรณีศึกษากลุ่มวัสดุจากต้นกล้วย ชุมชนบ้านหัวควาย ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2553) “**ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน : เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น**”, วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) น. 184-163.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2541). **เครื่องจักสานไทย**. กรุงเทพมหานคร : เศรษฐลาดพร้าว.
- ธนทรัพย์ ปิยะมณีธนา (2559) การเลือกใช้วัสดุ. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2563 จาก <http://www.moro.co.th/%>